

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

נה.

עין משפט
נר מצוה

א מיי פ"א מהל' ממדון
הל' ג:
קב"ב ד מיי פ"ג מהל'
ערכין הל' יא:
קב"ב ד מיי פ"ג מהל'
טוען ומטען הל' א
סמג עשין לה טו"ש"ע ח"מ
סי' פח סעי' א:
קב"ב ד מיי פ"ג מהל'
מעילה הל' א סמג
עשין רי:
קב"ב ח מיי פ"א מהל'
גולה ואבדה הל'
יב סמג עשין ג טו"ש"ע
ח"מ סי' רנט סעי' ז וסי'
רכס סעי' א:
קב"ב ט מיי פ"ג מהל'
ע שטת טו"ש"ע
ח"מ סי' שסו סעי' א:
ק"י י מיי פ"ב מהל'
מעילה הל' ג סמג
לאון קע טו"ש"ע ח"מ סי'
רכס סעי' ה:
ק"א ב מיי פ"ב מהל'
עסאדיון הל' יא
סמג עשין קו טו"ש"ע ח"מ
סי' ו:
ק"ב ג מיי פ"ג מהל'
גולה ואבדה הל'
א סמג עשין ג טו"ש"ע
ח"מ סי' רכס סעי' א:
ק"ב מ מיי פ"א מהל'
מעשר שני הל' ד
סמג עשין קלו:

איתא התם מה יש לי לרבות פריס הנשרפים ושעירים הנשרפים מנין לרבות קדשי קדשים וקדשים קלים מ"ל צבמה טמאה ואם כל צבמה טמאה ופי' פריך לעיל צבמה כולה לשמים למעוטי קדשים קלים דליכא מעילה לא מסיק אדעתיה מסוף הצרייתא דמרבא אף קדשים קלים: **נדמיייה** לתהייתא הקדש. וא"ת אם כן קרא למה לי אי

למעוטי סוף הקדש הא אין חומש ש"ן צו כיון שאין נפדה עוד וי"ל כגון שלקח אבנים כדי לשקען צבין ונמלך עליהם לפדותם ומקרי אפי"ה סוף הקדש כיון שמתחילה היה דעתו לשקען אי נמי כגון שנפל הצבין ורואה לפדות האבנים אי נמי אצרייתא פריך מני"ל למעוטי אמצע הקדש ולמה קרא לא אחא אלא למעוטי אין כולה לשמים:

העולה עולה ראשונה. הכמזה ראשונה בקרבנות צפרשת פינחס והיינו תמיד של שחר וכן פי' רש"י פרק תמיד נשחט (פסחים דף נח: ופס) אי נמי ראשונה שהקריבו ישראל במדבר [ולמאן דלאמר א] ועולת תמיד הואי אי נמי ראשונה למינוך המזבח דלאמר צתכלת (מנחות דף מט: ופס) אין מחנכת את המזבח אלא בתמיד השחר:

פרה זו תחת פרה של הקדש הקדשו פדוי. וא"ת והכתיב (ויקרא כז) והיה הוא ותמורתו יהיה קדש י"ל דהכא מיירי צדק צדק הצית ואפילו בתמימים דלאמר צדק תמורה (ד' ה:) המתפס תמימים לצדק הצית אע"פ שעובר בלא מעשה מה שעשה עשוי (והא דלאמרי' התם כל הראוי לגזי המזבח אינו יוכל מידי מזבח לעולם היינו דשפודין אומו מוכרין אותו לזרכי עולות אי שקדם המוס להקדש לאינו עושה תמורה אצל אין לפרש דמיירי אפילו קדם הקדשו למומו וכגון דידו אקודש' דלא עביד תמורה אלא היכא דאנח ידו אלוין דפרה זו תחת פרה של הקדש משמע דידו אלוין:

מזירת זו בחמש פלעים הקדשו פדוי. הלא אלו גרסינן ד הקדש על העליונה דכיון שנתכוון לחלל הקדש אפילו שזה הכנה על דבר מועט מחולל דקאמר שמואל לקמן אצל צרישא שלא הוכיר שום שום לא היה דעתו לקנות ההקדש אלא לחללו שזה צורה על העליונה ולכן לא עירב לשנות הכנות יחד:

ותנא דידן מאי טעמא לא תני ישיבת הדיינין. מימה לישני דאית ליה דרז קטינא דנוקקין אפילו לפחות משוה פרוטה דבסמון אמר דלוי דתני ישיבת הדיינין לא אילטרין אלא לאפוקי דרז קטינא וי"ל דמסקינן דבתחילת דין מודה רב קטינא דבעינן שזה פרוטה להכי פריך ותנא דידן ליתני ישיבת הדיינין דמשמע תחילה ישיבה ופי' משני אלו לאפוקי דרז קטינא ופי' (סבר דרז קטינא אית ליה דנוקקין אפילו להתחיל ולישע): כמאן

באמצע הקדש ליתא. נהי דצסקו הקדש לא משכחת לה משום דלאו למוצא חויה ולא לסקעה צבין מיהו צהקדש שני משכחת לה שמתפסה תחת אחר וחוזר ופודה אותה: לפי שאינה צסקו

הקדש ומשום הכי אימעטי אמצע הקדש מנייה כדמפרש ואזיל (סוף הקדש. אמצע הקדש) מדמינן לסוף הקדש: מה סוף הקדש. נפקא לן מינה דמעטע מחומש: אף אמצע הקדש כו'. וסוף הקדש דלאו בלא מיעוטא דקרא נמי לא שייך ביה חומש דהא לא פריק ליה מיהו אהני מיעוטא דקרא לדמויי ליה אמצע הקדש דלאו מיעוטא לא מליט למיגמר אמצע הקדש מסוף הקדש דהתם משום דלא שייכא ביה חומש הו': **דלאמר רבא** כו'. כלומר צהדיא אימעטי אמצע הקדש מנייה כדלאמר רבא צסקר יומא (ד' גז:). **העולה**. דלתיב

גבי סדר המערכה וצער עליה הכהן עזיס צצק צצק וערך עליה העולה ה' יתירה דריש שמהא היא ראשונה שלא היא הקטר קודם לתמיד של שחר: **הקדשו פדוי**. אע"פ שלא שם דמים קצובין דקיימא לן (ה) הקדש שזה מנה שחיללו על שזה פרוטה מחולל ושרי ללאיתעונוי מנייה ומיהו יד הקדש על העליונה שאם דמים הללו ימירם על דמי ההקדש קנה הקדש ואם הקדש יתר עליהם ישלים על כרחו: **עלים** זו צמח פלעים כו' הקדשו פדוי. אע"פ שאינו שוה ולא תימא הואיל ושם לה דמים ואינה שוה כמה שאמר אין דבריו כלום אלא הקדש פדוי והוא ישלים: **על** הקדש שני אם חזר ופדה את זה:

בתני' האונאה ארבעה כסף. למקח סלע וכדאמרין דהוה ליה שמת: **והטענה** שפי' כסף. שאין שבעת הדיינין על הטענה פחותה משמי מעות כסף שטענו שזה שמי כסף יש לי צדק וזה יודה לו מהם שזה פרוטה ויכפור השאר או יודה הכל ויכפור פרוטה: **והסודא** שזה פרוטה. כדפרשנין להיות הסודא בתקנת ויתחייב שבעה: **המואל** שזה פרוטה כו'. אצל צביר מהכי לא

כדאמרין (לעיל ד' סו). מאשר תאצד ממנו' פרט לאצידה שאין זה שוה פרוטה: **ויוליכו אחריו**. אם הודה ששבע לשקר דלא הויה ליה כפרה עד שיחזירו לידו ממנו ולא לשלוחו כדכתיב (צמזד ה) ונתן לאשר אשם לו: **גב' וניסני נמי האונאה**

פרוטה. כגון אם היה המקח צבש פרוטה: **אין אונאה** (פרוטה). כפחות מאיסקר שהוא מטבע של כסף: **וגול צפרוטה**. לחייבו קרבן שבעה אם נשבע לשקר ולהוליכו אחריו: **וישיבת הדיינין צפרוטה**. לני שיש לו עדים או שחייב מודה ודוחאו מלשם ישבו הדיינין ויכופו אותו: **הנא גול** מכיון דתנא גול צפרוטה ש"מ ממנוה הוא וכפינן:

הנא אצטרי ליה גול לא לשמועין דיוליכנו אחריו: **אע"ג דול** צין מציאה להכרזה: **ליטני מעשר צפרוטה** דצביר מהכי לא תפיס פדיונו: לרבות

בסוף הקדש אמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא באמצע הקדש מיהא איתא ולוסיף נמי חומש אמר ליה רבי הוא כסוף הקדש מה סוף הקדש אינו מוסיף חומש אף אמצע הקדש מרי לרבינא מאי חזית דמדמית ליה לסוף הקדש לרבינא הו"ל לדמויי שכן נתפס מנתפס אדרבה לתחילת הקדש הוה ליה לדמויי שכן שיש אחריו קדושה מדבר שיש אחריו קדושה רבא

העולה עולה ראשונה ה"נ הממאה טמאה ראשונה תניא כוותיה דרבי"ל "פרה זו תחת פרה של הקדש מליט זו תחת מליט של הקדש פדוי ויד הקדש על העליונה פרה זו בחמש סלעים תחת פרה של הקדש מליט זו בחמש סלעים תחת מליט של הקדש חומש על הקדש שני אין מוסיף חומש: **מתני' האונאה** ארבעה כסף והטענה שתי כסף וההודאה שוה פרוטה חמש פרוטות הן בשוה פרוטה בשוה פרוטה מן ההקדש מעל והמוצא שוה פרוטה חייב להכריז והגזול את חבירו שוה פרוטה ונשבע לו יוליכנו אחריו אפילו למדי: **גב' תנינא** חדא זימנא והאונאה ארבעה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע שתות למקח הטענה שתי כסף וההודאה שוה פרוטה חמש פרוטות חייב אצטריכא ליה הא נמי תנינא שבעות הדיינין הטענה שתי כסף וההודאה שוה פרוטה חמש פרוטות חייב אצטריכא ליה דקתני חמש פרוטות הן: חמש פרוטות הן וכו': וליתני נמי האונאה פרוטה אמר רב כהנא זאת אומרת א"אין אונאה לפרוטה ולוי אמר יש אונאה לפרוטה וכן תני לוי במתניתיה חמש פרוטות הן האונאה פרוטה וההודאה פרוטה וקידושי אשה בפרוטה וגול בפרוטה וישיבת הדיינין בפרוטה ותנא דידן מאי טעמא לא קתני ישיבת הדיינין תנא ליה גול ומו לא גול וקתני אבירה הנך אצטריכא ליה גול והגזול מחבירו שוה פרוטה ונשבע לו יוליכנו אחריו ואפילו למדי אבירה המוצא אבירה שוה פרוטה חייב להכריז ויאע"ג דול ולוי מאי טעמא לא תני אבירה בפרוטה תנא ליה גול ומו לא קתני גול וקתני ישיבת הדיינין ישיבת הדיינין אצטריכא ליה לאפוקי מדרב קטינא דא"ר קטינא ב"ד נזקקין אפילו לפחות משוה פרוטה ולוי מ"ט לא קתני הקדש בחולין קמייירי בקדשי' לא קמייירי אלא תנא דידן דקא מיירי בקדשים נתני מעשר בפרוטה כמאן דאמר א"אין בחומשו פרוטה וליתני חומש מעשר בפרוטה בקרנא קא מיירי בחומש לא קא מיירי גופא אמר רב קטינא ב"ד נזקקין אפילו לפחות משוה פרוטה מתיב רבא ואת אשר חמא מן הקדש ישלם לרבות

א) פסחים נח: יומא לה צ"ק קול. מנחות מט. תמיד כח: (מנחות קו) וצמח קב"ב. ג) וע' סוף גיטין י: ד"ה פחות. א) צ"ק קב"ב. ד) לעיל מט"ו. ט) קדושת יא: שבעות לה: (נבחרות כ"ג: א) וקמין טו: ו) צ"ק קב"ב. ח) לעיל ג"ג: ט) ר"מ מ"ו. י) דברים כב: ט) סנהדרין ו) (נדאליה קב"ב. ח) לעיל ג"ג: ט) ק"א סבר דמשמע ישיבת הדיינין אפי' בגמר דין.

הגהות הב"ח

א) ה"ה ד"ה כסף הקדש: ב) ה"ה הקדשו פדוי וכו' דקיימא לן. ג) צ"ל דף ט' ע"ב:

מוסף רש"י

העולה עולה ראשונה. מולה כתיב וערך עליה עולה אלא העולה הכי קאמר וערך עליה מד העולה המעשה האמורה תחלה לכל העולות והיינו עולת תמיד דפרשת קרבנות (בפי' פסחים) דקרבן תמיד כתיב כרשא (פסחים פסחים) אלו: העולה משמע העולה מהא הראשונה לכל הקרבנות (מנחות פסחים) דלי לאורי בעלמא אהא שקיעתו עליה עולה ושלמים נכתבו וערך עליה (ויחזיק ד' א): העולה משמע העולה האמורה ראשון צדקיה קרבנות והיא עולה הבקש שנאמר ואמת להם זה האשה כו' והיא ימירא קא דריש (כתובות קו: וכתיב וצמח קב"ב). ג) על שקר ויוליכנו אחריו אפילו למדי. ד) לזון ה כפרה עד שיחזיר לגול עולמו דכתיב (ויקרא ו) לאשר הוא לו וגו' ונשבע לשקר כתיב (ויקרא א). האונאה ארבעה כסף. מעות כסף שם שש דינרי. מעשרים וארבעה כסף כסף סלע. א) אם היה המקח דמי הסלע שהוא כ"ד מעות דהשתא הויה אונאה שמת למקח, חייב להשיב לו כל אונאחו ארבעה כסף (לעיל פסחים) שבעות הדיינין. שדיינים שבעין ע"י הודאת מקנת הטענה, שלימדה מאשר יאמר כי הוא זה (מעות כב) וכתיב ענה וקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו, והיינו שבעה (שבעות ח). הטענה שתי כסף. הטענה שהשבעה צהא על ידה לא תהא פחות משמי כסף (סו) אינו נשבע אלא אם כן טענו על כל מעות שהן שלש דינר (נבחרות ג). וההודאה שמתחייבו לשבע, לאתהא פחות מפרוטה, ונגמ' פליגי רב שמואל צפרוטה וז' אם מתוך שמי כסף של טענה היא, או צדק מהא טענת הכפרה של כסף שמי מעות כסף לפי פרוטה של הודאה (שבעות ח). ובכ"ז קדושתו יא.

אין בחומשו פרוטה. שנינו דלאו צד גולה הוא עד שיבה צו שיהא ארבע פרוטות כדי שיהא ראו לתוספת חומש (לעיל ג).

תורה אור השלם

1 והוא על המזבח ויחזק בו לא תבזה ובער עליה הבחן עצים בבקר בבקר ויגרו עליה העלה והקטור עליה חלבי השלמים: ויקרא ו ה 2 ואת אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמישתו יוסיף עליו ונתן אותו לבחן ודבחה וכפר עליו באילי האשם ונסחם לו: ויקרא ה טו

גליון הש"ס

תורה פרה זו וכו'. והא דאמרין התם דף ג' ע"ב: